

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτης, Φίλιππος 149-152

Αφού ανέπτυξε την πλούσια επιχειρηματολογία του, για να πείσει τον Μακεδόνα βασιλιά Φίλιππο να αναλάβει την πανελλήνια εκστρατεία εναντίον των Περσών, ο Ισοκράτης φτάνει στο τέλος αυτού του επιστολικού του συγγράμματος.

[149] Ταῦτ' οὖν ἐξετάσας ἅπαντα καὶ διελθὼν πρὸς αὐτόν, ἦν μὲν τι τῶν εἰρημένων ἢ μαλακώτερον ἢ καταδεέστερον, αἰτιῶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμήν, ἢ δικαίως ἂν ἅπαντες συγγνώμην ἔχοιεν· ἦν δ' ὅμοια τοῖς πρότερον διαδεδομένοις, νομίζειν αὐτὰ χρή μὴ τὸ γῆρας τούμὸν εὐρεῖν ἀλλὰ τὸ δαιμόνιον ὑποβαλεῖν, οὐκ ἐμοῦ φροντίζον, ἀλλὰ τῆς Ἑλλάδος κηδόμενον, καὶ βουλόμενον ταύτην τε τῶν κακῶν ἀπαλλάξαι τῶν παρόντων καὶ σοὶ πολὺ μείζω περιθεῖναι δόξαν τῆς νῦν ὑπαρχούσης. [150] οἶμαι δέ σ' οὐκ ἀγνοεῖν ὃν τρόπον οἱ θεοὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων διοικοῦσιν. οὐ γὰρ αὐτόχειρες οὔτε τῶν ἀγαθῶν οὔτε τῶν κακῶν γίνονται τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκάστοις τοιαύτην ἔννοιαν ἐμποιοῦσιν, [151] ὥστε δι' ἀλλήλων ἡμῖν ἐκάτερα παραγίγνεσθαι τούτων. οἷον ἴσως καὶ νῦν τοὺς μὲν λόγους ἡμῖν ἀπένειμαν, ἐπὶ δὲ τὰς πράξεις σὲ τάττουσι, νομίζοντες τούτων μὲν σὲ κάλλιστ' ἂν ἐπιστατῆσαι, τὸν δὲ λόγον τὸν ἐμὸν ἥκιστ' ἂν ὀχληρὸν γενέσθαι τοῖς ἀκούουσιν. ἡγοῦμαι δὲ καὶ τὰ πεπραγμένα πρότερον οὐκ ἂν ποτέ σοι γενέσθαι τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, εἰ μὴ τις θεῶν αὐτὰ συγκατῶρθωσεν.

Λεξιλόγιο

διέρχομαι πρὸς ἑμαυτόν= συλλογίζομαι, εκτιμῶ

μαλακός= (εδώ) ασθενής, άτονος

τα πρότερον διαδεδομένα= οι λόγοι που δημοσιεύτηκαν παλιότερα.

έννοια= σκέψη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τη μετάφραση του αποσπάσματος: «**Ταῦτ' οὖν ἐξετάσας.... τῶν ἀνθρώπων διοικοῦσιν**».

A2. Με ποιο τρόπο σύμφωνα με τον ρήτορα οι θεοί ρυθμίζουν τις τύχες των ανθρώπων και πως συσχετίζεται ο τρόπος αυτός με την προτροπή στον Φίλιππο ώστε να αναλάβει την αρχηγία των Ελλήνων ενάντια στους Πέρσες;

B1. «οὐ γὰρ αὐτόχειρες οὔτε τῶν ἀγαθῶν οὔτε τῶν κακῶν γίνονται τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκάστοις τοιαύτην ἔννοιαν ἐμποιοῦσιν». Να ξαναγράψετε το απόσπασμα μεταφέροντας όλους τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται.

διελθὼν: γ' πληθυντικό προστακτικής στο χρόνο που βρίσκεται

αἰτιῶ: απαρέμφατο ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

ἐξετάσας: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα

φροντίζον: γενική ενικού της αρσενικής μετοχής μέλλοντα ενεργητικής φωνής

συγκατῶρθωσεν: β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα μέσης φωνής

περιθεῖναι: εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό πρόσωπο στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται.

Γ1. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένοι όροι του κειμένου. *μαλακώτερον, τοῖς διαδεδομένοις, εὐρεῖν, κηδόμενον, τῆς ὑπαρχούσης, τούτων.*

Γ2. α. Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ στο απόσπασμα: *οἶμαι δέ σ' οὐκ ἄγνοεῖν ὃν τρόπον οἱ θεοὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων διοικοῦσιν.* β. Να αναλύσετε στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις τις μετοχές *φροντίζον* και *τῆς νῦν ὑπαρχούσης*

ΒΑΦΕΙΑΔΑΚΗΣ

Φροντιστήρια Βαφειαδάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ευθύμης Βασιλείου-Φιλόλογος

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Όλα αυτά λοιπόν αφού καλά τα μελετήσεις και τα συζητήσεις με τον εαυτό σου σε όλο τους το βάθος, αν κάτι από όσα σου είπα σου φανεί κάπως άτονο και οπωσδήποτε κατώτερο από τις προσδοκίες σου, να το αποδώσεις μόνο στην ηλικία μου, που όλοι θα την έβλεπαν δικαιολογημένα με κάποια επιείκεια. Αν όμως σου φανούν όμοια με αυτά που πιο παλιά υποστήριξα, είναι ανάγκη να πειστείς πως δεν είναι τα γηρατειά μου που τα επινόησαν, αλλά μου τα είχε υποβάλει κάποια δύναμη θεϊκή, που φυσικά δε νοιάζεται για μένα, αλλά για την Ελλάδα και θέλει και αυτή να απαλλάξει από τα σημερινά δεινά της, αλλά και εσένα να σε περιβάλλει με δόξα μεγαλύτερη από όση έχεις τώρα. Και είμαι βέβαιος ότι δεν αγνοείς με ποιο τρόπο ρυθμίζουν οι θεοί τις τύχες των ανθρώπων.

A2.

Σύμφωνα με τον Ισοκράτη οι θεοί δε φέρνουν με τα ίδια τους τα χέρια ούτε τις συμφορές ούτε την ευτυχία στους ανθρώπους, αλλά στο κάθε πράγμα δίνουν τέτοιο νόημα, ώστε με τις δικές μας τις ενέργειες να προκαλούμε εμείς οι ίδιοι πότε τη μια πότε την άλλη από τις δυο καταστάσεις **(οὐ γὰρ αὐτόχειρες... ἔννοιαν ἔμποιοῦσιν)**. Έτσι συμβαίνει και στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ο ρήτορας θεωρεί ότι οι θεοί ανέθεσαν στον ίδιο την ευθύνη να παροτρύνει τους Έλληνες σε συσπείρωση γύρω από το Φίλιππο για την αντιμετώπιση των Περσών ενώ επιφόρτισαν τον Μακεδόνα βασιλιά με το χρέος να αναλάβει το πρακτικό κομμάτι της πολεμικής αναμέτρησης με τους βαρβάρους, ενέργειες που θα εξασφαλίσουν την ευτυχία των Ελλήνων **(οἷον ἴσως καὶ νῦν... τοῖς ἀκούουσιν)**. Θεωρεί μάλιστα ότι για όλες τις προηγούμενες στρατιωτικές επιτυχίες του Φίλιππου οι θεοί βοήθησαν ώστε να συμβούν, επιδιώκοντας μ' αυτόν τον τρόπο να τον πείσει ότι είναι ο «εκλεκτός» των θεών για τη σπουδαία αποστολή. **(ἡγοῦμαι δὲ... θεῶν αὐτὰ συγκατώρθωσεν)**.

B1.

ού γὰρ αὐτόχειρ οὔτε τοῦ ἀγαθοῦ οὔτε τοῦ κακοῦ γίγνεται τοῦ συμβαίνοντος αὐτῷ, ἀλλ' ἐκάστῳ τοιαύτας ἐννοίας ἐμποιεῖ.

B2.

διελθόντων/ διελθέτωσαν

αἰτιᾶσθαι

ἐξετῶμεν/ ἐξετάσομεν

τοῦ φροντιοῦντος

συγκατορθῶσθε

περιέθηκε, περιθῆ, περιθείη, περιθέτω

Γ1.

μαλακώτερον: κατηγορούμενο στο τι μέσω του συνδετικού ρήματος ἤ.

τοῖς διαδεδομένοις: επιθετική μετοχή σε θέση δοτικής αντικειμενικής στο ὅμοια.

εὐρεῖν: ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του απαρεμφάτου νομίζειν.

κηδόμενον: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο δαιμόνιον.

τῆς ὑπαρχούσης: επιθετική μετοχή σε θέση γενικής συγκριτικής στο μείζω και β' ὅρος σύγκρισης

τούτων: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική διαιρετική στο ἐκατέρω.

Γ2.

α.

Σύ οὐκ ἄγνοεῖς, ὃν τρόπον οἱ θεοὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων διοικοῦσιν.

β.

φροντίζον: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο δαιμόνιον αναλύεται σε αιτιολογική πρόταση *ἐπεὶ φροντίζει (τὸ δαιμόνιον).*

τῆς νῦν ὑπαρχούσης: επιθετική μετοχή που αναλύεται σε αναφορική πρόταση *ταύτης, ἥ νῦν ὑπάρχει.*

Φροντιστήρια Βαφειαδάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ευθύμης Βασιλείου-Φιλόλογος